

FORENKLET MELDING OM FORETAKSSAMMENSLUTNING

Backe Entreprenør AS sitt erverv av kontroll i Kruse Smith Entreprenør AS

Oslo, 20. desember 2022

Ansvarlig advokat: Håkon Cosma Størdal

Melder:

Backe Entreprenør AS
Org.nr: 995422964
Fornebuveien 11, 1366 Lysaker
Torerem.hofseth@backe.no
+47 23 39 23 23

Meldernes representant:

Advokatfirmaet Wiersholm AS
advokat Karen Cecilie Gildberg
Postboks 1400 Vika, 0115 Oslo, Norge
kagi@wiersholm.no
+47 210 210 00

Målselskap:

Kruse Smith Entreprenør AS
Org.nr: 916050445
Kjøita 40, 4630 Kristiansand
nilschristian.ravnaas@kruse-smith.no
+47 950 34 028

Målselskapets representant:

Wikborg Rein Advokatfirma AS
advokat Ole Henrik Wille
Postboks 1513 Vika, 0117 Oslo
owi@wr.no
+47 22 82 75 12

1. INNLEDNING

- (1) I medhold av konkurranseloven § 18, jf. § 17 inngis det med dette melding om foretakssammenslutning.
- (2) Foretakssammenslutningen gjelder Backe Entreprenør AS ("**Backe Entreprenør**") sitt erverv av 100 prosent av aksjene i Kruse Smith Entreprenør AS ("**Kruse Smith Entreprenør**") fra Kruse Smith AS. Backe Entreprenør og Kruse Smith Entreprenør vil i det videre samlet omtales som "**Partene**".
- (3) Gjennom foretakssammenslutningen vil Backe Entreprenør erverve enekontroll over Kruse Smith Entreprenør. Partene har hver en årlig omsetning på over NOK 100 millioner, og en samlet årlig omsetning som overstiger NOK 1 milliard. Transaksjonen utgjør dermed en meldepliktig foretakssammenslutning, jf. konkurranseloven § 18 første ledd, jf. andre ledd, jf. § 17 første ledd bokstav b.
- (4) Kruse Smith Entreprenør har to heleid datterselskaper, Kruse Smith Hasseløy AS (100%) og Elvebredden Syd AS (100%). I tillegg har Kruse Smith Entreprenør tre tilknyttede selskaper, Buggeland AS (33%), Solen Eiendom AS (25%), og Amon AS (18.21%). Minoritetsaksjene i de tre nevnte tilknyttede selskapene følger med transaksjonen, men er ikke-kontrollerende minoritetsinteresser og medfører ingen kontrollendring fra et konkurranserettslig perspektiv.¹

2. VILKÅRENE FOR Å INNGI FORENKLET MELDING ER OPPFYLT

- (5) Partenes markedsandeler er under 20 prosent i alle horisontalt overlappende markeder, og under 30 prosent i alle vertikalt overlappende markeder. Vilårene for inngivelse av forenklet melding er dermed oppfylt jf. forskrift om melding av foretakssammenslutninger § 3 første ledd nr. 3 bokstav b og bokstav c.

3. BESKRIVELSE AV FORETAKSSAMMENSLUTNINGEN

3.1 Foretakssammenslutningen

- (6) Transaksjonen er strukturert som et aksjesalg, hvor Backe Entreprenør gjennom aksjekjøpsavtale signert 12. desember 2022 skal erverve 100 % av aksjene i Kruse Smith Entreprenør og dermed oppnå kontroll over Kruse Smith Entreprenør.

3.2 Bakgrunn for foretakssammenslutningen

- (7) Backe Entreprenør ønsker med kjøpet av Kruse Smith Entreprenør å tilføre [REDACTED]

¹ Buggeland AS og Solen Eiendom AS er prosjektselskap for tidligere leilighetsprosjekt. [REDACTED]

[REDACTED] Amon AS er et utviklingsselskap for vindmøllesatsing til havs.

4. BESKRIVELSE AV PARTENE

4.1 Backe Entreprenør AS

4.1.1 Organisatorisk og juridisk struktur

- (8) Backe Entreprenør eies 90 % av AS Backe (Redep Entreprenør AS eier de resterende 9,9 % i Backe Entreprenør). AS Backe eies igjen 92 % av Backe Holding AS, som er øverste kontrollerende eier i Backe- konsernet ("**Backe**"). Redep AS eier de resterende 8 % i AS Backe.
- (9) AS Backe eier i tillegg 100 % av aksjene i Backe Prosjekt AS og Backe Eiendom Invest AS, 92.5 % av aksjene i BAS Maskinutleie AS², og 14.1% av aksjene i Redep Entreprenør AS.

Vedlegg 1: Oversikt over juridisk struktur i Backe³

- (10) Backe har som forretningsidé å tilby tjenester innenfor alle segmenter av byggenæringen, herunder entreprenørvirksomhet, prosjektutvikling eiendomsforvaltning og maskinutleie. Konsernet sin virksomhet er primært konsentrert rundt Øst og Vest-Norge. Backe har egne entreprenørselskaper i de største byene på Østlandet, samt Stavanger, Bergen og Trondheim. Konsernets hovedkontor er på Lysaker i Bærum. Backe har totalt 872 ansatte.

- (11) De ulike forretningsområdene til Backe-gruppen er nærmere beskrevet nedenfor.

4.2 Virksomhetsområder

4.2.1 Entreprenør

- (12) Backes entreprenørvirksomhet er samlet i Backe Entreprenør, som omfatter 9 aktive entreprenørselskaper, et selskap med utvikling av idrettsbygg og et murmesterfirma. Nærhet til kunden, kunnskap og kvalitet utgjør fundamentet i entreprenørvirksomheten. Datterselskapene i entreprenørvirksomheten er selvstendige enheter som opererer under eget navn og med en ledelse som er forankret i det lokale nærings- og samfunnsliv. Tilhørigheten til Backe-konsernet gir finansiell styrke og tilgang til kompetanse og ressurser innen områder som miljø- og klimakompetanse, helse og sikkerhet.

4.2.2 Prosjektutvikling

- (13) Backe Prosjekt driver aktivt som byggherre innen utvikling av boliger og næringsbygg og offentlige bygg. Backe Prosjekt driver utvikling alene eller i samarbeid med andre partnere, grunneiere og investorer. Backe Prosjekt har solid erfaring innen både prosjektutvikling og ledelse.

4.2.3 Eiendomsforvaltning

- (14) Backe Eiendom Invest sørger for at de eiendommene som Backe til enhver tid eier, forvaltes på best mulig måte. Selskapets eiendomsportefølje består av næringslokaler og offentlige bygg som eies og forvaltes gjennom offentlig-privat samarbeid, OPS. Gjennom OPS finansierer Backe Eiendom Invest byggene og leier dem ut til det offentlige.

² I 2021 ervervet AS Backe de resterende 50% av aksjene i BAS Maskinutleie AS fra Kruse Smith Entreprenør AS, som ble meldt til Konkurransetilsynet 15. april 2021.

³ Det vedlagte strukturkartet omfatter kun en oversikt over datterselskapene til Backe Entreprenør AS. En oversikt over øvrige datterselskaper i Backe fremgår av note 17 i Backes årsrapport tilgjengelig her <https://backe.no/>

4.2.4 Maskinutleie

(15) BAS Maskinutleie AS ("**BAS Maskinutleie**") leier ut maskiner og utstyr til prosjekter innen bygg og anlegg. Selskapet har et bredt utvalg av maskiner og utstyr fra kjente leverandører. BAS Maskinutleie vedlikeholder og reparerer eget utstyr. BAS Maskinutleie har i dag 85 ansatte fordelt på åtte avdelinger, herunder på Hof, Grålum, Lindeberg, Gjøvik, Elverum, Trondheim, Kristiansand og på Klepp. BAS Maskinutleie tilbyr også ett bredt spekter av kurs knyttet til trygg bruk av bygg maskiner, personløftere, byggvarme og fallsikringsutstyr.

(16) For mer informasjon om Backe, se: <https://backe.no/>

4.3 Kruse Smith Entreprenør AS

4.3.1 Organisatorisk og juridisk struktur

(17) Kruse Smith Entreprenør har tre tilknyttede selskaper: Buggeland AS (33%); Solen Eiendom AS (25%); og Amon AS (18.21%); og to heleide datterselskapene Kruse Smith Hasseløy AS (100%) og Elvebredden Syd AS (100%).

4.3.2 Virksomhetsområder

(18) Kruse Smith Entreprenør tilbyr byggetjenester av bolig, næringsbygg og offentlige bygninger.

(19) Kruse Smith Entreprenør er norsk prosjektutvikler og entreprenør, spesialisert i komplekse og krevende byggeprosjektene. Selskapet har lang erfaring med å bygge for offentlige og private oppdragsgivere f.eks. skoler, kulturhus, sykehus, næringsbygg og leilighetsbygg.

(20) Kruse Smith Entreprenør driver egenproduksjon innen tømmer og betong, og har også egne fagarbeidere innen disse fagområdene.

(21) For mer informasjon om Kruse Smith Entreprenør, se: <https://www.kruse-smith.no/om-kruse-smith/>

5. PARTENES OMSETNING OG DRIFTSRESULTAT SISTE REGNSKAPSÅR

(22) Partenes omsetning og driftsresultat for 2021 er inntatt i tabellen under.

Tabell 1: Partenes omsetning og driftsresultat i Norge i 2021

Selskap	Omsetning (MNOK)	Driftsresultat (MNOK)
Backe	<u>4255</u>	<u>321</u>
Kruse Smith Entreprenør	<u>3335</u>	<u>9</u>
Total	<u>7590</u>	<u>330</u>

6. HORISONTALT OVERLAPPENDE MARKEDER

(23) Backe er aktiv innen utvikling, bygging og forvaltning av bolig- og næringseiendommer samt forvaltning og utleie av offentlige bygg gjennom offentlig-private partnerskap. Kruse Smith Entreprenør driver innen bygging av boliger, næringsbygg og offentlige bygninger. Det foreligger dermed et horisontalt overlapp mellom Partene i markedet for byggvirksomhet.

6.1 Byggvirksomhet

6.1.1 Relevant produktmarked

- (24) EU-Kommisjonen ("Kommisjonen") har tidligere lagt til grunn at det eksisterer et eget marked for byggvirksomhet, som er adskilt fra anleggsvirksomhet og annen sivilingeniørvirksomhet.⁴ For denne meldingens formål legger Partene tilsvarende avgrensning til grunn.
- (25) I Kommisjonens praksis er det vurdert om byggmarkedet kan segmenteres ytterligere i separate markeder for byggvirksomhet knyttet til boliger og byggvirksomhet knyttet til næringsbygg/offentlige bygg.⁵ Det har også vært åpnet for at det kan være grunnlag for å skille mellom store kontrakter (verdi over MEUR 25-50) og små kontrakter.⁶ Kommisjonen har imidlertid ikke tatt endelig stilling til spørsmålet.
- (26) Etter Partenes oppfatning er det ikke naturlig med en slik snever markedssegmentering. De fleste aktører innen bygg og rehabilitering driver både med bygg og rehabilitering av boliger, næringsbygg og offentlige bygg. Etter Partenes oppfatning er det heller ikke grunnlag for en oppdeling av markedene etter kontraktens størrelse. Det vises i den anledning til at begge parter både har små og store kunder.
- (27) De fleste aktørene har generelt kapasitet til å inngå kontrakter i alle størrelser, men det finnes enkelte mindre aktører som bare konkurrerer om små kontrakter. Etter Partenes oppfatning er det svært vanskelig å trekke et skille basert på kontraktens størrelse i dette markedet.

6.1.2 Relevant geografisk marked

- (28) Kommisjonen har tidligere vurdert markedene innen byggvirksomhet og har funnet at en rekke forhold tilsier av at markedet for bygg og anlegg, inkludert alle segmenter må defineres nasjonalt.⁷ Det er også Partenes oppfatning at markedet må avgrenses nasjonalt. For fullstendighetens skyld vil Partene også presentere markedsandelstimer for hypotetiske regionale markeder i Øst- og Vest-Norge der Partene har overlappende virksomhet.

7. FORETAKSSAMMENSLUTNINGEN VIL IKKE FØRE TIL KONKURRANSEBEGRENSENDE VIRKNINGER

7.1 Transaksjonen vil ikke ha noen virkninger på konkurransen i noen horisontale markeder

- (29) Partenes aktiviteter overlapper horisontalt hva gjelder levering av byggetjenester av boliger og næringsbygg på et nasjonalt nivå og i enkelte regioner i Norge.
- (30) Transaksjonen vil ikke ha negative konkurransevirkninger i horisontale markeder, da Partenes markedsandeler er minimale. Basert på Partenes estimat er deres samlede markedsandeler under [REDACTED] alle markeder der Partene har overlappende aktivitet, herunder også i hypotetiske regionale markeder.
- (31) Partene har estimert markedsandeler basert på deres respektive omsetning i et nasjonalt byggmarked, som igjen er beregnet basert på underlag fra Prognosesenteret. Partene estimerer iht dette at et nasjonalt byggmarked (ekskl. anlegg) utgjorde omlag NOK [REDACTED] 2021. Backes

⁴ Se blant annet sak M.6020 - Acs/ Hochtief (2011)

⁵ Se blant annet sak M.6020 - Acs/ Hochtief (2011)

⁶ Sak M.3864 - Fimag / Züblin (2005)

⁷ Se blant annet sak M.6020 - Acs/ Hochtief (2011)

omsetning i et nasjonalt byggmarked i 2021 er estimert å være ca. NOK [REDACTED] (ekskl. anlegg). Dette tilsvarer en markedsandel på ca. [REDACTED]. Kruse Smith Entreprenør sin omsetning i 2021 er estimert å være ca NOK [REDACTED] (ekskl. anlegg), hvilket gir en markedsandel på cirka [REDACTED]. Samlet vil Partenes markedsandel etter transaksjonen være begrenset til [REDACTED].

- (32) Partene estimerer at det nasjonale markedet for bygg av næringsbygg⁸ i 2021 hadde en total omsetning på ca. NOK [REDACTED]. Backes omsetning innen næringsbygg er estimert å være ca. NOK [REDACTED] i 2021, hvilket gir en markedsandel på ca. [REDACTED]. Kruse Smith Entreprenør sin omsetning innen næringsbygg er estimert å være ca. NOK [REDACTED] i 2021, hvilket gir en markedsandel på ca. [REDACTED], og en samlet markedsandel på [REDACTED].
- (33) Partene estimerer at det nasjonale markedet for bygg av bolig⁹ i 2021 hadde en total omsetning på ca. NOK [REDACTED]. Backe-gruppens omsetning innen næringsbygg er estimert å være ca. NOK [REDACTED] i 2021, hvilket gir en markedsandel på ca. [REDACTED] prosent. Kruse Smith Entreprenør sin omsetning innen næringsbygg er estimert å være ca. NOK [REDACTED] i 2021, hvilket gir en markedsandel på ca. [REDACTED], og en samlet markedsandel på [REDACTED]. På et nasjonalt marked vil Partenes samlede markedsandel dermed uansett ikke overstige [REDACTED] uavhengig av nærmere avgrensning.
- (34) I tabellen nedenfor har Backe estimert markedsandeler i de hypotetiske markedssegmentene i Vest- og Øst- Norge. "Øst" er her definert som fylkene Oslo, Viken, Vestfold og Innlandet, mens "Vest" er definert som fylkene Rogaland og Vestland. Det bemerkes at Kruse Smith har en vesentlig del av sin virksomhet på Sørlandet (Agder). Backe er ikke til stede på Sørlandet og det oppgis derfor ikke markedsandeler i et slikt hypotetisk regionalt marked.

Tabell 2: Partenes regionale markedsandeler

	Totalomsetning 2021 (MRD NOK)	Backes omsetning (MRD NOK) og markedsandeler	Kruse Smith Entreprenør omsetning (MRD NOK)	Estimat totale markedsandeler
Vest boligbyggmarked	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]
Vest næringsbyggmarked	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]
Øst boligbyggmarked	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]
Øst næringsbyggmarked	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]

- (35) Uavhengig av hvordan markedet defineres, vil den samlede markedsandelen være lav også i de potensielle hypotetiske regionale markedene. De begrensede markedsandelene taler i seg selv for at transaksjonen ikke vil ha noen negative virkninger på konkurransen i markedet.
- (36) Partene vil dessuten møte svært sterk konkurranse både nasjonalt og regionalt i Norge fra en rekke ulike tilbydere, ettersom markedet er fragmentert og karakterisert av mange tilbydere.

⁸ Kilde er Prognosesenteret og i beregningen inngår både nybygg og ROT

⁹ Kilde er Prognosesenteret og i beregningen inngår både nybygg og ROT

Partene møter i dag betydelig konkurranse fra store nasjonale aktører som [REDACTED]

- (37) Det er videre en rekke aktive aktører i Vest-Norge som kan utøve et betydelig konkurransepress overfor Partene både før og etter Transaksjonen, eksempelvis [REDACTED]. Tilsvarende vil Partene både før og etter Transaksjonen møte betydelig konkurranse i Øst-Norge fra [REDACTED].
- (38) Videre har kundene stor grad av kjøpemakt. Kontrakter inngås ofte gjennom anbudskonkurranser, eller gjennom forhandlinger eller anbudslignende prosesser. I offentlige anbudskonkurranser møter Partene konkurranse fra de 5 -10 største nasjonale aktører også etter Transaksjonen. Partene konkurrer pr i dag ikke i større anbudskonkurranser.
- (39) Det er også lave etableringshindringer i markedet. Etter Partenes oppfatning er det ikke særlig kapitalkrevende å starte entreprenørvirksomhet, og en rekke nyetableringer har funnet sted i marked i de siste årene som for eksempel SR Entreprenør AS, Vest Entreprenør AS, Ibetong AS, og Varne Entreprenør AS.
- (40) Det følger av det ovennevnte at transaksjonen ikke vil ha konkurransebegrensninger virkninger i markedet for byggvirksomhet.

7.2 Transaksjonen vil ikke ha noen virkning på konkurransen i noen vertikale markeder

- (41) Backe, ved BAS Maskinutleie, tilbyr maskinutleie til bygg- og anlegg samt ulike typer eksterne sikkerhetskurs. Det foreligger dermed en vertikal relasjon mellom maskinutleie og byggvirksomhet. Tilsvarende foreligger det en vertikal relasjon mellom den aktivitet Backe driver ved Backe Prosjekt som byggherre innen utvikling av boliger og næringsbygg, og byggvirksomhet.
- (42) Partenes samlede markedsandel er godt under 30 prosent i alle vertikalt overlappende markeder. Både innen maskinutleie og virksomheten til Backe Prosjekt, møter Backe konkurranse fra en rekke større aktører både nasjonalt og regionalt. Tatt i betraktning Partenes beskjedne markedsandel etter Transaksjonen, er det klart at Transaksjonen ikke vil medføre noen negative vertikale virkninger på konkurransen.

8. VIKTIGSTE KONKURRENTER, KUNDER OG LEVERANDØRER

8.1 Markedet for byggvirksomhet

- (43) En oversikt over Partenes viktigste konkurrenter, kunder og leverandører i et nasjonalt marked for byggvirksomhet er vedlagt nedenfor.

Vedlegg 2: Oversikt over Backe Entreprenørs viktigste kunder, leverandører og konkurrenter (**konfidensielt**)

Vedlegg 3: Oversikt over Kruse Smith Entreprenørs viktigste kunder leverandører og konkurrenter (**konfidensielt**)

9. ÅRSBERETNING OG ÅRSREGNSKAP

- (44) Partenes årsrapport og årsregnskap for regnskapsår 2021 er inntatt nedenfor.

(45) Årsberetning og årsregnskap for AS Backe er tilgjengelig [her](#).¹⁰

(46) Årsberetning og årsregnskap for Kruse Smith Entreprenør er tilgjengelig [her](#).¹¹

10. EFFEKTIVITETSGEVINSTER SOM FØLGE AV TRANSAKSJONEN

(47) For det tilfellet at det skulle bli nødvendig, vil Partene komme tilbake til spørsmålet om mulige effektivitetsgevinster.

11. KONFIDENSIALITET

(48) Denne melding inneholder forretningshemmeligheter som det er av konkurransemessig betydning å hemmeligholde. Opplysningene merket med dobbel understrekning samt vedlegg merket "konfidensielt" må behandles med streng konfidensialitet og unntas offentlighet i sin helhet, jf. forvaltningslovens § 13 første ledd nr.2.

(49) En nærmere begrunnelse for hvorfor de aktuelle opplysningene må unntas offentligheten er vedlagt meldingen.

Vedlegg 4: Begrunnelse for hemmelighold

(50) Vi ber om at konkurransetilsynet tar kontakt med oss dersom tredjeparter ber om innsyn i meldingen, og at vi kontaktes før innsyn eventuelt gis.

¹⁰ <https://backe.no/>

¹¹ <http://arsrapport.kruse-smith.no/2021/>